

Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaihtoehtoiset järjestämistavat – selvitys kunnanvaltuutostolle

Kasvatus- ja opetuslautakunta 9.12.2025

Sisältö

1. Aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ohjaus
2. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistavat
Lempäälässä
Esimerkkejä Pirkanmaalta
3. Benchmarking -haastattelujen opit monituottajamalliin liittyen
4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaiden kuuleminen
5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaihtoehtoiset järjestämistavat – vahvuudet ja heikkoudet
6. Monituottajamallin pilotointi Saikan koululla
Mitä malli tarkoittaa?
Mitä mallilla tavoitellaan?
Miten mallin perustuva toiminta järjestetään?
7. Jatkoaskelmerkit

LIITE: Kooste benchmarking -haastatteluista

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen liittyvä ohjaus

- Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisen tuen oppilaille. Kunnat päättävät toiminnan järjestämisestä ja sen laajuudesta.
- Esiopetus järjestetään kunnan päätöksen mukaisesti päiväkodissa, koulussa tai muussa soveltuvassa paikassa. Lempäälässä esiopetus järjestetään kouluilla. Esioppilaat ovat varhaiskasvatusikäisiä ja heille on lain mukaan järjestettävä esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta.
- Lempäälässä huoltajilla on mahdollisuus valita esioppilaalleen täydentäväksi toiminnaksi joko kouluilla järjestettävä aamu- ja iltapäivätoiminta tai varhaiskasvatuslain mukainen varhaiskasvatus, jolloin kunta järjestää kuljetuksen päiväkodin ja koulun välillä.
- Kunta voi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai se voi hankkia palvelut esimerkiksi järjestöiltä tai yhteisöiltä. Kunta voi myös hankkia palvelut antamalla tähän tarkoitukseen avustusta palvelujen tuottajalle.
- Kunnilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tarjota toimintaa.

2. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistavat

Lempäälässä

- Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 10 koululla
 - Esioppilaille, 265 lasta
 - 1.-2.-luokkalaisille, 315 lasta
- Toiminta-ajat:
 - Esioppilaille isoilla kouluilla klo 6.30-17.00
 - Kaikille muille klo 7.00-17.00
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan työaika on 38,25 h/vk (7 h 39 min/pv)
- Ohjaajat työskentelevät apip-toiminnan lisäksi oppitunneilla lasten tukena (kustannusten jako isot koulut 56% apip, 44% opetus, kyläkoulut 50 %-50%)

Kasvatus- ja opetus-
lautakunta päätti
17.2.2026 toiminta-
ajaksi pääsääntöisesti
klo 7:00-16:30.

Apip-ohjaajat toimintavuonna 2025-2026

Vakituisia ohjaajia	44
Määräaikaisia ohjaajia	8
Tukivakanssilla olevan sijainen	1
Koulun puolella työskentelevät, joilla sijainen	4
Perhevapaan sijainen	1
Avoimilla vakansseilla työskenteleviä	8

Esimerkkejä Pirkanmaalta

	Ap	Ip	Klo	Kuka järjestää
Tampere	-	X	12.00-17.00	Kaupunki ja palveluntuottajat (Srk, NMKY/YMCA)
Nokia	-	X	Klo 16.30 saakka	Kaupunki ja palveluntuottajat (Bc Nokia, FC Nokia)
Ylöjärvi	-	X	Klo 17.00 saakka	Kaupunki ja palveluntuottajat (Srk, YMCA)
Kangasala	-	X	12.00-16.00	Kaupunki ja palveluntuottajat (KU -68, YMCA)
Akaa	X	X	7.00-16.30	Kaupunki
Valkea-koski	X*	X	6.30-16.00	Kaupunki *Aamutoimintaa osassa kouluista

3. Benchmarking -haastattelujen opit monituottajamalliin liittyen

Selvityksen aikana tehtiin benchmarking-haastatteluja. Haastateltaviksi valikoitui Ylöjärvi, Hämeenlinna ja Oulu, sillä heillä on runsaasti kokemusta monituottajamallista. Tavoitteena oli erityisesti kuulla siitä, mitkä ovat olleet eri toimijoita yhdistäviä, toimivia käytänteitä, ja onko monituottajamallissa ollut haasteita. Tälle dialle on koottu keskeiset nostot haastatteluista. Tarkempi haastattelukoonti löytyy liitteestä.

- Kilpailutuksen perusteena on käytetty esim. ryhmäkohtaista hintaa (70%) ja laatupisteitä (30%).
- Käytössä on erilaisia sopimusmalleja; määräaikainen 2 v. tai toistaiseksi voimassa oleva.
- Toiminnan tavoitteet ja sisällöt tulevat apip-toiminnan perusteista ja toimintasuunnitelmasta.
- Tilat toiminnalle kouluilta, nuorisotiloilta tai seurakunnalta.
- Kaupunki vastaa toimintaan hakemisesta, tiedottamisesta ja muodostaa ryhmät. Myös lomakkeet tulevat kaupungilta.
- Palveluntuottaja vastaa henkilöstönsä rekrytoinnista ja perehdyttämisestä sekä järjestää sijaiset.

- Kaupunki valvoo toimintaa ja toteuttaa asiakaskyselyt.
- Palveluntuottajilla on nimetyt yhteyshenkilöt ja ohjaustapaamisia kaupungin kanssa.
- Laskutuskäytänteissä on eroja, mutta käytössä on samat hinnat ja laskutusohjeet.
- Palveluntuottajilla on käytössä vaihtelevasti eri järjestelmiä (esim. Päikky, Wima tai Teams), jotka kaupunki on kustantanut.
- Palveluntuottajia on velvoitettu hankkimaan ohjaajille puhelimet.
- Haasteita on ollut erityisesti työntekijöiden rekrytoinnissa (jos vain ip-toimintaa), mutta jonkin verran myös toiminnan laadussa ja tiedonkulussa.

” Toivomme, että lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi joka päivä. Toivomme lempeää kohtaamista ja turvallista toimintaympäristöä.”

4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaiden kuuleminen (1/2)

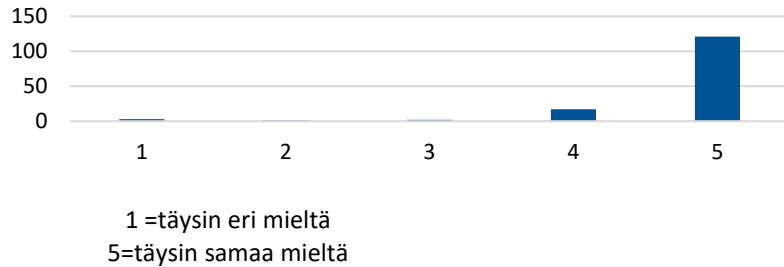
Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakaskysely järjestettiin keväällä 2025. Kysely oli tavallista laajempi, sillä halusimme selvittää, mikä toiminnassa on kaikista tärkeintä asiakkaille (prioriteettijärjestys). Kyselyyn vastasi 144 huoltajaa.

Kaikista tärkeimmiksi nousivat seuraavat näkökulmat:

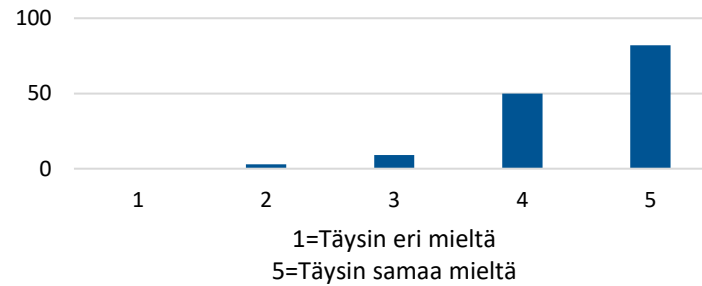
1. Toiminta järjestetään omalla koululla tai oman koulun välittömässä läheisyydessä
2. Riittävän laajat aukioloajat (sekä aamu- että iltapäivätoiminta)
3. Tutut ohjaajat
4. Kaverisuhteet

4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaiden kuuleminen (2/2)

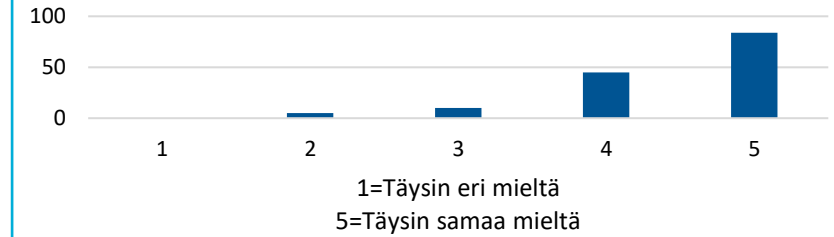
Voin jättää lapseni apip-toimintaan
turvallisin mielin
Keskiarvo 4,8

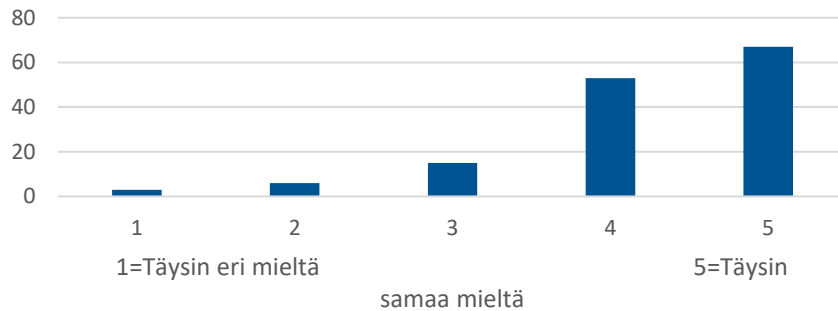
Lapseni viihtyy apip-toiminnassa
Keskiarvo 4,5

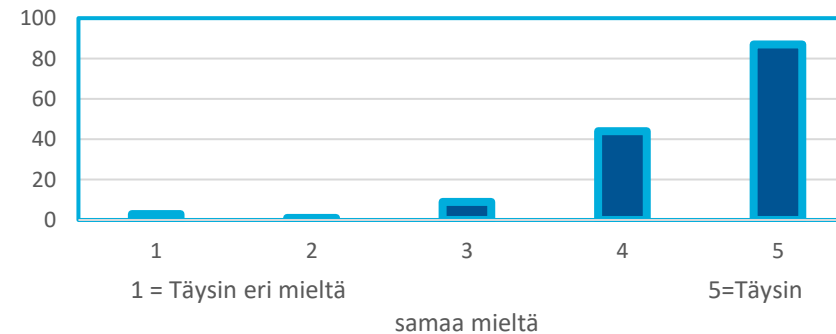
Yhteistyö lapseni apip-ryhmän ohjaajien
kanssa on ollut riittävää
Keskiarvo 4.4

Saan riittävästi tietoa apip-toiminnan
sisällöistä
Keskiarvo 4,2

Olen tyytyväinen lapseni apip-toimintaan
Keskiarvo 4,5

5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaihtoehtoiset järjestämistavat – vahvuudet ja heikkoudet

Järjestäjä	Vahvuudet	Heikkoudet	Huomioita
Kunta	- Tuttu ja turvallinen palvelu - Tarjoaa kasvun ja oppimisen tuen jatkumon - Paljon kokemusta - Toimintavarma ja tasainen laatu	- Kuntalaiset ovat tottuneet varsin laajaan palvelutasoon - Hintava tapa järjestää palvelua	- Toimintaa on suhteuttava lasten määrän muutoksiin - Laaja toiminta-aika sitoo paljon henkilöstöä
Kunta + seurakunta	Tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa kunnan ja seurakunnan välistä yhteistyötä	- Kasvun ja oppimisen tuen jatkumosta huolehtiminen vaatii tiivistä yhteistyötä ja uudenlaista toimintakulttuuria - Seurakunnan toiminta on vakaumuksellista, mikä vaikuttaa toiminnan sisältöihin, eikä kutsu kaikkia perheitä	- Toimintaa voi toteuttaa seurakunnan tiloissa - Huoltajilla tulisi olla mahdollisuus valita toiminta, jossa ei ole ristiriitoja perheen uskonnollisen tai muun katsomuksellisen vakaumuksen kanssa
Kunta + järjestö/seura	- Edistää kunnan ja järjestön/seuran yhteistyötä - Järjestöillä/seuroilla on erityisosaamista ja kohdennettuja sisältöjä	- Kasvun ja oppimisen tuen jatkumosta huolehtiminen vaatii tiivistä yhteistyötä ja uudenlaista toimintakulttuuria - Toimintavarmuus - Laadun tasaisuus	Kunta voi tarjota tiloja
Kunta + kyläyhteisöt	- Aktivoi kyliä löytämään omia ratkaisuja ja kantamaan yhteisvastuuta - Malli on joustava suhteessa perheiden erilaisiin tarpeisiin	- Toimintavarmuus - Laadun tasaisuus	Kunta voi tarjota tiloja kyläkouluilta

5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaihtoehtoiset järjestämistavat – vahvuudet ja heikkoudet

Järjestäjä	Vahvuudet	Heikkoudet	Huomioita
Kunta + yksityinen palveluntuottaja	- Vahvistaa kunnan ja yritysten välistä yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä - Tarjoaa molemmille mahdollisuuden brändin vahvistamiseen - Mahdollistaa monipuoliset toiminnan sisällöt	- Kasvun ja oppimisen tuen jatkumosta huolehtiminen vaatii tiivistä yhteistyötä ja uudenlaista toimintakulttuuria - Toimintavarmuus - Laadun tasaisuus	Kunta voi tarjota tilan koululta
Kunta + perhepäivähoitajat		- Ryhmäkoko on määritelty laissa 4 + 1, eikä se joustaa - Toiminta-aika on klo 7:30-16:30 (työpäivä voi olla max 9h), eikä se joustaa	Tämä vaihtoehto ei ole käytettävissä aamu- tai iltapäivätoimintaa korvaamaan

6. ”Harrastava iltapäivätoiminta” -monituottajamallin pilotointi Saikan koululla

Mitä monituottajamallilla tarkoitetaan?

Monituottajamallissa palveluita tuotetaan erilaisten toimijoiden, kuten yksityisen ja julkisen sektorin, yhteistyönä tavoitteena kustannustehokkuus ja laadukkaiden palveluiden varmistaminen. Mallissa pyritään hyödyntämään eri sektoreiden erityisosaamista ja kannustimia yhdistämällä ne tehokkaasti yhteisen asiakkaan tai palveluntarpeen pohjalta. Mallin yleisesti mainittuja piirteitä ovat:

- **Monipuolinen tuotanto**
- **Yhteistyö ja kumppanuus**
- **Osaamisten yhdistäminen**
- **Kustannustehokkuus**
- **Asiakaslähtöisyys**

Saikan aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta keskeisiksi piirteiksi luetaan myös **yhteisöllisyyden vahvistaminen, uudet palveluinnovaatiot** sekä toiminnan **myönteinen vaikutus kunnan brändiin ja vetovoimaan**.

Mitä monituottajamallilla voidaan saavuttaa?

Asiakas

- Toiminta tarjoaa lapsille kynnyksettömän mahdollisuuden harrastaa koulupäivän jälkeen, eikä vanhempien tarvitse kuljettaa heitä harrastuksiin.
- Toiminta tarjoaa lapsille mahdollisuuden mielekkääseen tekemiseen, uuden oppimiseen sekä kaveritaitojen harjoitteluun.
- Toiminta tarjoaa lapsille harrastusmaistiaisja ja mahdollistaa oman kiinnostuksen kohteen löytämisen.
- Toiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tarjoaa monipuolista yhdessä tekemistä koulun sisä- ja ulkotiloissa sekä lähipuistossa.

Kunta

- Toiminta on kustannustehokasta, asiakaslähtöistä, helposti saatavilla, yhdenvertaista ja vaikuttavaa.
- Toiminta mahdollista osaamisen yhdistämisen, joka tuo iltapäiviin monipuolisia sisältöjä tarjolle.

- Toiminta tukee lasten ja perheiden arkea ja hyvinvointia.
- Toiminta tuo lapset tasa-arvoiseen asemaan, huomioiden erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat perheet, joiden vanhemmilla ei ole mahdollista kuljettaa lapsia harrastuksiin tai taloudellinen tilanne ei salli harrastamista.
- Toiminta mahdollistaa uudet palveluinnovaatiot ja -kokeilut sekä yhdessä oppimisen.

Ostopalvelukumppani

- Toiminta tuo palveluntarjoajalle työtä.
- Toiminta lisää palveluntarjoajan tunnettavuutta asiakaskentässä.
- Toiminta tuo palveluntarjoajalle mahdollisuuden tuoda esille omaa osaamista.
- Toiminta tarjoaa tilaisuuden kumppanuudessa tapahtuvaan kehittämiseen yhdessä kunnan kanssa.
- Kumppanuus vahvistaa palveluntarjoajan brändiä.

Miten monituottajamalliin perustuva ”harrastava iltapäivätoiminta” järjestetään?

- Kunta päättää toiminnan järjestämisestä yhteistyössä ostopalvelukumppanin kanssa ja toiminta perustuu näiden väliseen sopimukseen.
- Kuntaa vastaa palvelukokonaisuudesta sekä sen ohjauksesta, laadusta ja kehittämisestä. Palveluntarjoaja vastaa toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä kehittämisestä yhteistyössä kunnan kanssa.
- Kunta laskuttaa toimintaan liittyvät maksut toimintasuunnitelmassa vahvistettujen maksujen mukaisesti.
- Toiminta on tarkoitettu aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaille (1-2 -luokan oppilaille).
- Toiminta-aika on koulupäivinä klo 12-17.
- Toimintaa toteutetaan Saikan koulun sisä- ja ulkotiloissa sekä lähellä sijaitsevassa puistossa.
- Toiminnan monipuolisen sisällön turvaamiseksi syksyisin ja keväisin tarjotaan kaksi kerhojaksoa, joiden sisällölliset painopisteet voivat vaihdella (liikunta, taide, musiikki jne.)

7. Askelmerkit jatkoon

- > Tammikuussa 2026 järjestetään markkinavuoropuhelu, johon kutsutaan laajasti yksityisiä palveluntuottajia sekä seura- ja yhdistystoimijoita
- > Neuvotteluja jatketaan kiinnostuksen ilmaisseiden toimijoiden kanssa
- > Monituottajamalliin liittyvä sopimus voi syntyä esim. kahden eri toimijan kanssa, jolla turvataan monipuoliset kerhosisällöt